

Amerika's boodschap voor de Arabische wereld

Aan het eind van 2003 hoopt Kenneth Tomlinson met Mid East Television Network de Amerikaanse tegenhanger van Al-Jazeera in de lucht te hebben. Een satellietstation dat de Arabieren 24 uur per dag 'objectief' nieuws in de eigen taal zal voorschotelen.

'Amerika mag dan de oorlog in Irak winnen, het heeft de slag om de harten van 250 miljoen Arabieren zo goed als verloren.' Dit kreeg Colin Powell, minister van Buitenlandse Zaken, in het Huis van Afgevaardigden voorgeworpen toen hij onlangs zijn begroting kwam verdedigen. Powell knikte instemmend; 'Amerika moet de toon in dat deel van de wereld veranderen, moet haar boodschap beter naar buiten brengen.' Niet voor niets verscheen hij in toenemende mate op Al-Jazeera, Abu Dabi TV en in de Egyptische media, beet hij van zich af.

Kenneth Tomlinson moet de hoorzitting met genoeg gevolgd hebben. Als voorzitter van de Broadcasting Board of Governors (BBG) zwaait Tomlinson de scepter over The Voice of America, Radio Free Europe en over minder bekende nieuwsbronnen als Radio Free Asia en Radio/TV Marti, dat Cuba van nieuws voorziet. Zijn missie: het promoten van vrije nieuwsgaring ter ondersteuning van vrijheid en democratie in de wereld.

Jeroen Schuitema

De laatste maanden eist het Arabisch continent, en vooral het beroerde imago van Amerika in die regio, al zijn aandacht op. Kort na de aanslagen in New York en Washington bracht Tomlinson Radio Sawa (Arabisch voor 'Samen') in de lucht. Een nieuwszender die de Arabische luisteraar een alternatief moet bieden voor de voorgekauwde propaganda dat het van de staatsomroepen voorgeschoteld krijgt. Met een mix van Westerse en Arabische muziek lonkt de zender vooral naar jonge Arabieren.

Maar Tomlinson heeft grotere plannen. In januari heeft hij zijn budget van 560 miljoen dollar aan het Amerikaanse congres voorgelegd. Daarin is 30 miljoen vrijgemaakt voor het opstarten van de Mid East Television Network (MTN). Een bedrag dat de regering Bush hoopt te verdubbelen met een bijdrage uit de Irakese oorlogskas die momenteel ter

goedkeuring bij het congres ligt. 'De uitdaging van Al-Jazeera mag niet onbeantwoord blijven', hield Tomlinson de Senaat voor.

Het antwoord is MTN, een nieuwsstation dat de Arabieren vierentwintig uur per dag van 'objectief' nieuws zal voorzien in hun eigen taal. 'Satelliettelevisie is de sleutel om in de huiskamers van het Midden-Oosten door te dringen. In grote delen van de regio heeft bijna driekwart van de bevolking een eigen schotel', verklaard Tomlinson. Aan het eind van dit jaar hoopt hij zijn zender operationeel te hebben. Een jaarlijks budget van 30 miljoen dollar zal voorlopig een nieuwsredactie in Washington, een bureau in Dubai en correspondenten in de regio onderhouden. 'Onze hoop is dat met de komst van MTN de journalistieke lat in het Midden-Oosten hoger komt te liggen', preekt Tomlinson optimistisch. Zijn toekomstvisie is een Arabischtalige kopie van ABC of NBC, een nieuwszender met aanvullende programma's gericht op jongeren, vrouwen en natuurlijk sport.

Radio Sawa

Radio Sawa dient als voorbeeld voor MTN. 'De luistercijfers van de radiozender zijn goed en de reacties uitstekend', meent Tomlinson. Cijfers die nog niet op papier staan. Ter ondersteuning wijst hij op een artikel in de New York Times waarin Radio Sawa als een 'diplomatieke triomf voor de huidige regering' wordt omschreven. De eindredacteur van Al-Jazeera, Ibrahim Hilal, hield er in de Washington Post een andere kijk op na: 'Bijna niemand luistert naar Sawa. Elke Arabier begrijpt dat het een instrument van de Amerikaanse overheid is.' Een verspilling van Amerikaans belastinggeld in zijn ogen. Een vooroordeel dat Tomlinson nadrukkelijk bestrijdt. 'Er is geen enkele ruimte voor politieke beïnvloeding van onze berichtgeving. Er staat een solide scheidingsmuur.'

In de taxi blijkt mijn Egyptische chauffeur Radio Sawa van een recente familiebezoek te kennen. 'Een prettige afwisseling van de overdaad aan emotie op de Arabische radio', lacht hij. En ja, het zou hoogst welkom zijn op televisie. Als ik betaal heeft hij nog wel een wijze raad in petto: 'De Arabische harten kunnen natuurlijk niet alleen met cosmetische middelen gewonnen worden. Daar zijn moedige politieke oplossingen voor nodig.'

Een hoofdrol voor Al Jazeera

De wereld is dezer dagen weer eens getuige van een verloren Arabische oorlog. Maar bij de verslaggeving spelen Arabische media deze keer een hoofdrol en dat is nieuw, zeker omdat zij ook in niet-Arabische landen druk bekeken worden.

Eildert Mulder

Vroeger konden Arabische radiozenders hele oorlogen bij elkaar liegen. Zoals in 1967, toen Israël op de eerste dag van de strijd de hele Egyptische luchtmacht uitschakelde, maar Egypte bleef melden dat zijn vliegtuigen Tel Aviv met bommen bestookten.

De tijden zijn veranderd. Als op de dag van de Amerikaanse aanval op Bagdad de Irakese minister van Voorlichting Mohammed Saied Sahhaaf meldt dat 'de huffters' geheel zijn verslagen geven verslaggevers van de onafhankelijke tv-zender Al Jazeera hem binnen een minuut lik op stuk met berichten over gevechten.

Prachtige tv laat Mohammed Borini tegelijkertijd zien vanuit de noordelijke stad Mosoel. De reporter staat op het dak. In de verte zie je reusachtige ontploffingen en vuurzeeën. De burens van Borini zijn niet,

zoals je misschien zou verwachten, in de kelder gekropen maar lopen belangstellend op hun dak rond om te kijken wat er aan de hand is. Onvergetelijk zijn de zwermen vogels, terwijl op straat de mensen naar buiten komen. Jammer dat het geen gebedstijd is, want dan was er de vermening geweest van de galmende minaretten en het krijgsgelulder.

Borini maakt duidelijk waarom de leugens van Sahhaaf ook bij Irakezen weinig geloof zullen vinden. 'Schotelantennes zijn hier verboden', zegt hij. 'Maar ze zijn er wel. Ik denk dat veel mensen op weg zijn naar vrienden en kennissen, die via de schotel naar Al Jazeera kijken.'

Op dat moment is de Irakese tv al uren uit de lucht, zodat de kijkers niet via hun eigen zender hebben kunnen zien hoe Sahhaaf een nogal maffe persconferentie houdt in de open lucht, omdat hij zijn ministerie niet meer binnenkomt. Hij heeft het weer een aantal keren over de 'huf-